

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Сотник В.О., асистент

Сумський державний університет (м. Суми, Україна)

Для розвитку сучасного інформаційного суспільства, в тому числі сприяння формування економіки знань, а також впровадження інформаційних технологій у різні сфери життєдіяльності людства необхідне проведення оцінки ступеню впровадження та розвитку даних процесів, тобто урахування їх кількісних та якісних складових.

До 90-х років ХХ ст. існувала практика оцінювання окремих факторів розвитку інформаційного суспільства в країні (кількість засобів зв'язку, телевізорів, комп'ютерів на душу населення, інтернет-аудиторія тощо). Лише наприкінці 1990-х рр. почалася формуватися комплексна оцінка (система індикаторів) впровадження та розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у світі, почалось застосування цих методів на практиці.

Для вимірювання оцінки впровадження та розвитку ІКТ та розвитку інформаційного суспільства взагалі сформуємо загальні вимоги до систем індикаторів та індексів, які охоплюють ці питання [3]:

- врахування якомога більшого числа умов та факторів, які стосуються розвитку інформаційного суспільства, їх інтегральний облік;
- доступність індикаторів для одержання оцінок;
- прозорість індикаторів;
- сумісність та порівнянність для проведення розрахунків з індикаторами в інших країнах.

Враховуючи всі ці умови, для того, щоб провести порівняльну оцінку розвитку інформаційного суспільства в країні, формування економіки знань, впровадження різних засобів інформаційно-комунікаційних технологій в різних сферах життєдіяльності людей (соціальна, політична, економічна, сфера культури і т.д.) вже розроблена велика кількість індикаторів, систем індикаторів та індексів.

Зазвичай в літературі наводяться три основні системи індикаторів – індикатор технологічної оснащеності, прозорості комунікацій і індекс інформаційного суспільства [4]. Зупинимося на характеристиці саме цих індикаторів.

Індикатор технологічної оснащеності покликаний вимірювати і оцінювати стан розвитку ІКТ в різних країнах. Індикатор технологічної оснащеності складається з п'яти найбільш поширених приватних показників технологічної продукції: персональні комп'ютери, мобільні телефони, Інтернет, факси та телевізори. За допомогою спеціальних статистичних методів виділяється спільне джерело варіації, яке присутнє у кожному з цих п'яти приватних показників.

Індикатор прозорості комунікацій покликаний визначити як використання ІКТ впливає на різні сфери життєдіяльності, тобто їх взаємодія як між собою, так і в межах кожної окремої категорії. Цей показник ще називають Індикатором прозорості управління, оскільки використовується для оцінки ступеня просування будь-якої держави в напрямку переходу до електронного уряду.

Індикатор стану інформаційного суспільства (Індекс ІС) призначений для оцінки національних інформаційних можливостей та інформаційного капіталу. Індекс ІС розраховується для порівняння стану показників вітчизняного інформаційного суспільства з аналогічними показниками інших країн. Це сприяє виділенню перспективних вітчизняних складових розвитку ІКТ.

Цей Індекс складається з чотирьох груп (комп'ютерна інфраструктура, інформаційна інфраструктура, Інтернет-інфраструктура і соціальна інфраструктура), кожна з яких в свою чергу враховує свої змінні (загалом 23 мінні).

Для аналізу різних сфер розвитку інформаційних технологій в суспільстві використовуються абсолютно різні індикатори, які суттєво різняться між собою. Саме тому вибір пріоритетів для оцінки розвитку ІКТ залежить від цілей та об'єкта дослідження, суб'єктивного визначення ролі та місця будь-якого елемента розвитку інформаційного суспільства.

Вибір індикаторів визначається, перш за все, теперішнім станом української ІТ-інфраструктури, тенденціями її розвитку, а також необхідністю порівняння отриманих даних із статистичними даними, які збираються Євростатом, МСЕ, ВЕФ та іншими міжнародними організаціями. Таке порівняння з країнами з найбільш розвинутою інфраструктурою, насамперед, з ОЕСР, США і Японією, буде відображати не тільки місце України серед найбільш технологічно розвинених країн, але й визначить пріоритетні напрямки інвестування та коригування політичних цілей, зокрема, як це робиться в Російській Федерації [2].

Виникає велика складність перенесення розрахунків міжнародних індикаторів для оцінки впровадження та розвитку інформаційних технологій в Україні, адаптування їх до вітчизняних умов розвитку інформаційного суспільства. Для цього спочатку повинна бути визначена система об'єктів, до яких буде застосована процедура або ж методи оцінювання. Для цього пропонується [1] модель інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури України (ІТІС), в межах якої й вивчаються комплексне формування та розвиток сучасного інформаційного суспільства.

1.Рибаків Л.О. Систематизація інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури інформаційного суспільства // Екологія і ресурси. – 2008. – № 18. – С. 89 – 100.

2. Стратегия развития информационного общества в Российской Федерации от 7 февраля 2008 г. N Пр-212/ <http://www.rg.ru/2008/02/16/informacia-strategia-dok.html>.

3. Штрик А.А. Информационное общество и новая экономика / А.А. Штрик // Совершенствование государственного управления на основе его реорганизации и информатизации. Мировой опыт. М., 2002. С. 122 – 123.

4. Штрик А.А. Информатика как наука об информации, информационный, документальный, технологический, экономический, социальный и организационный аспекты / Под ред. Р.С. Гиляревского. – М., 2006. С. 449 –458.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 24-26 квітня 2013 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. — Суми : СумДУ, 2013. — Т.2. — С. 220-222.